

№ 2/2026

ANDIJON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

ADPI
Ilmiy xabarnomasi

ADPI
Ilmiy xabarnomasi

АГПИ
Научный вестник

ANDIJON DAVLAT
PEDAGOGIKA INSTITUTI

ADPI Ilmiy xabarnomasi

№ 2 2026 **aprel**

Jurnal 2023-yildan chop etilmoqda

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy
kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2022-yil 25-oktyabrda
№ 045013 raqam bilan ro'yxatga olingan
ISSN 2181-4309

O'zbekiston Respublikasi

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2024-yil 8-maydagi №354-
sonli qarori bilan **Pedagogika fanlari** bo'yicha Oliy
attestatsiya komissiyasining dissertatsiyalar asosiy ilmiy
natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga
kiritilgan.

Xalqaro miqyosda faoliyat yurituvchi yirik
ilmiy ma'lumotlar **CrossRef** bazasida
indeksialanadi.

★ Ilmiy maqolalar O'zbek, Rus, Ingliz tillarida
<https://eduservis.uz> sayti orqali qabul qilinadi.

Murojaat uchun:

Telegram: ADPIilmiyxabarnoma_bot

Electron manzil: eduservis@gmail.com

2/2

BOSH MUHARRIR:

B.M. Rasulov- tarix fanlari doktori (DSc), professor

Mas'ul muharrir:

B.A. Sirojiddinov- biologiya fanlari doktori (DSc), professor

TAHRIR KENGASHI

S.Z. Zaynobiddinov- O'zRFA akademigi

I.R. Asqarov- kimyo fanlari doktori, professor

Sh.X. Yo'lchiyev- fizika-matematika fanlari doktori, (DSc), professor

A.E. Zaynobiddinov- biologiya fanlari doktori, professor

B.X. Amanov- biologiya fanlari doktori (DSc), professor

A.A. Egamberdiyev- falsafa fanlari doktori (DSc), professor

M.V. Xalimova- psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Sh.J. Yusupova - pedagogika fanlari doktori, professor

Z.E. Azimova- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

M.B. Artiqova- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

V.A. Qodirov- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

N.J. Abdullayeva- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

M.A. Tojiboyeva - filologiya fanlari doktori, professor

Sh.A. Xaitov- tarix fanlari doktori (DSc), professor

A.G. G'aniyev- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

M.K. Pozilov -biologiya fanlari doktori (DSc), professor

T.T. Kaziyeva- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

U.A. Usmanova- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

D.T. Samatov- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

A.Xakimov- pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent

M.T.Parpiyev- falsafa fanlari doktori (DSc), dotsent

A.A. Zapparov- texnika fanlari nomzodi, professor

U.A. Saliyev- tarix fanlari nomzodi, professor

M.I. Israil- filologiya fanlari doktori, professor

L.A. Muxammadjonova- falsafa fanlari nomzodi, professor

Sh.A. Xasanov - pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor

X.T. Komilova pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor

M.Sh. Alimova - siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor

Q. Ibaybullayev- falsafa fanlari nomzodi, dotsent

D.T. Samatov- pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

D'.M. Muxtarov- falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

S.N. Yusupova- tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

B.M. Do'monov- pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

E.A. Tajimirzayev- tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

K.S. Karimov - tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

A.A. Yuldashyev- biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

M.J. Abduraxmonova - biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

M.M. Muydinova- fizika-matematika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

J.B. Qoraboyev- filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor

N.T. Mo'yidinov- kimyo fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

D.A. Sobirova- filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

E.B. Abdullayev- falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

G'.Sh. G'ulomov- biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

L.S. Yunusov - biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

N.S. Yaqubov- tarix fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD), dotsent

M.I. O'rinboyev- pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

U.Sh. Uktamov - geografiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

M.G'. Ergasheva - tarix fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD)

Muharrirlar:

O. Karimov,

U. Malikova,

B. Mashrabova.

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA

Artikova M.B., Turaboyeva M.R. Ta'lim xoldingi dasturiy ta'minoti: bilimni targ'ib qilish va ta'lim xizmatlari taklifi sifatida	4
Abdullayeva N.J., Madmarova G.Q. Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy-pedagogik ijodkorlikni rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	9
Hasanov Sh.A. Analitik tafakkur – talabalarda fikrlash dinamikasi va intellektual rivojlanishning asosiy kognitiv omili sifatida	15
Shabdullayeva L.O. Malakaviy amaliyot jarayonida talabalarda raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni qo'llay olish mexanizmlari	20
Agzamova N.O. Xorijiy tillarni o'qitishda pedagogning qarashlari va o'qitish metodlariga bu qarashlarning ta'siri	30
Matmusayev T.M. Avlodlar nazariyasi va yoshlar ijtimoiylashuvida qadriyatlar uzviyligi	35
Axmedova N.D., Urinbayeva B.Z. Bo'lajak tarbiyachilarning bolalarda hissiy-ma'naviy sifatlarni rivojlantirish metodikasi	42
Alimov J.A., Shermuhammedov M. Zamonaviy sharoitda stol tennis orqali talabalarning jismoniy faolligini oshirish	47
Axunov U.R. Kinestetik kompetensiyalarni rivojlantirish bosqichlari va ularni ta'lim amaliyotida qo'llash	51
Shabdullayeva L.O. Talabalarda mustaqil ta'limni shakllanganlik mezonlari ularning baholash usullari va vositalari	55
Karimova M.M. Ta'lim-tarbiyada qo'shiqning o'rni	62
Azimova Z.E., Otabayeva Z.G'. Klasterli yondashuv asosida talabalar jamoasida hamkorlik madaniyatini rivojlantirishning nazariy asoslari	67
Hasanov Sh.A. Badiiy asar tahlili kompetensiyasi - filolog talabalarda kasbiy kompetensiyalarni takomillashtirishning didaktik drayveri sifatida	71
Ismonov X.B., Azimjonova U.Z. Muhandislik grafikasi jarayonlarida aksonometrik proyeksiyalar va ularning ahamiyati	78
Maxmudov A.O. Chizmachilik mashg'ulotlarida interfaol va grafik metodlar orqali o'quvchilarning ijodiy va fozoviy tafakkurini rivojlantirish	84
Abduraxmonova D.Sh. Bo'lajak "tarbiya" fani o'qituvchilarini individual yondashuv asosida o'quvchilarni baholash va rag'batlantirish faoliyatiga tayyorlashning pedagogik, psixologik va amaliy asoslari	89
Bekmuratov N.A., Odiljonov U.U. Tasviriy san'at o'qituvchisining kasbiy-metodik tayyorgarligini takomillashtirishning nazariy-metodologik asoslari	93
Madaminova G.G. Umumta'lim maktablarida fan to'garaklarini tashkil etishning nazariy-huquqiy asoslari va amaliy muammolari	100
Mashrabova B.N. Irony and hyperbole in the dialogue of abdujjon: a stylistic analysis of cinematic language	106
Nishonov N.A. O'yin faoliyatining psixosotsial va pedagogik aspektlari	111
Ubaydullayev S.Q., Tursunov F.E., Qo'ychiyeva M.L. Texnologiya fanlarni o'qitishda axborot texnologiyalarini ahamiyati	115
Uraimov S.R., Xakimjonov M.X. Workout metodikasining xorijiy mamlakatlardagi qo'llanilishi va uning o'zbekiston sharoitida rivojlantirish	120
Yoqubjonov N.G'. Futbol orqali talabalarda jamoaviylik va yetakchilik sifatlarni shakllantirish	126
Jo'rayeva D.I. Musiqa madaniyati darslarida o'zbek xalq kuy-qo'shiqlaridan foydalanish metodikasi	130

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLAR

Rasulov B.M., Abduraxmanov A.A. Yangi O'zbekistonda sud huquq tizmidagi islohatlar	135
Raximova Z.X. Ijtimoiy tarmoqlar sharoitida pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish zamonaviy ijtimoiy ehtiyoj sifatida	142
Uzaqova N.M. Oliy ta'limda inklyuziv ta'limning rivojlanishi: yutuq va kamchiliklari	149
Rahmatullayeva G.M., Dripova A.M. Talabalarda milliy madaniyatga nisbatan milliy g'urur va iftixor tuyg'ularini shakllantirish tajribasi va samaradorligini aniqlash	153
Mutallibjonov U.I. Huquqiy davlat va fuqarolik jamiyati qurishda huquqiy tarbiyaning o'rni	157

ANIQ VA TABIIY FANLAR

Asqarov I.R., Isayev Yu.T., Rustamov S.A., Mirzaabdullayev B.A. Xalq tabobati usullaridan foydalanilgan holda talabalarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish mavzusini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish	162
Абдурахимов А., Нишанов Х., Эсонбоева Ш. Основные характеристики средней множественности заряженных частиц в физике высоких энергий	169
Umarov A.V. Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida mediakompetentlik tushunchasining nazariy-metodologik asoslari	173
Гуломов Г.Ш., Маткаримова М.Х. Цитогенетическое изучение мутагенной активности в соматических клетках экспериментальных животных после воздействия переменного магнитного поля с модуляцией амплитуды средней частоты	179
Гуломов Г.Ш., Маткаримова М.Х. Исследование количества и состава иммунокомпетентных клеток после воздействия переменного магнитного поля с модуляцией амплитуды средней частоты	183
Mamadaliyev B.K. Sun'iy intellektga asoslangan ta'limiy dasturlar orqali bo'lajak o'qituvchilarning kreativ tafakkurini rivojlantirish	187
Jamoldinova D.A. Mantiqiy masalalar ta'limida milliy va xalqaro yondashuvlar uyg'unligi	192
Ablazova K.S. Uzlüksiz ta'lim tizimida matematika fanini modulli o'qitish metodikasi	196

O'YIN FAOLIYATINING PSIXOSOTSIAL VA PEDAGOGIK ASPEKTLARI

Nishonov Nodir Alimjanovich

"TURON" Universiteti Andijon filiali

Annotatsiya.

Ushbu maqolada insoniyatning eng muhim faoliyat turlaridan biri bo'lgan – o'yin faoliyatining fundamental asoslariga to'xtalib, uning bugungi kundagi ahamiyati, geymifikatsiya jarayonidagi o'rni va roli, o'yinning falsafiy, psixologik va pedagogik paradigmalari, ta'lim jarayonidan tortib to biznes boshqaruviga qadar bo'lgan muhim ta'sir kuchi, insoniy munosabatlarning boshlang'ich tayanchi sifatida yoritib o'tiladi. O'yin bu- insoniyatning paydo bo'lish davridan tortib to shu kunga qadar ahamiyati bir qulab, bir yuksalib ayni muhitda, raqamli detoksikatsiya jarayoni yuzaga kelgan bir vaqtda o'zining mohiyati bilan stress va depressiyani yenguvchi vosita bilan birgalikda psixodramatik hamda psixoterapevtik ta'sir etuvchi salmoqli faoliyat turiga aylanmoqda. Chunki information oqimning karrasiga ortib borishi, fakt va fikr chegaralarining "yuvilib ketishi", ta'limda raqamli avlod vakillarining paydo bo'lishi, COVID-19 va shunga o'xshash kasallik epidemiyalarining yuzaga kelishi, rollarning jamiyatda tinmay orta borishi o'yin faoliyatining, qo'shimcha virtual, haqiqiy, hayoliy reallikka bo'lgan ehtiyojning ortishiga sabab bo'lmoqda.

Kalit so'zlar:

o'yin, o'yin turlari, o'yinning mohiyati, instinkt, syujet, ijtimoiylashuv, moslashuv, o'yin texnologiyalari.

Аннотация.

В данной статье рассматриваются основы одного из важнейших видов человеческой деятельности – игр, а также обсуждается его значение сегодня, место и роль в процессе геймификации, философские, психологические и педагогические парадигмы игр, его значительное влияние от образовательного процесса до управления бизнесом и как основной опоры человеческих отношений. Игры, находящиеся в постоянном движении с момента появления человечества, становятся значимым видом деятельности, который по своей сути является средством преодоления стресса и депрессии, а также оказывает психодраматический и психотерапевтический эффект. Экспоненциальный рост информационного потока, «размывание» границ фактов и идей, появление представителей цифрового поколения в образовании, возникновение COVID-19 и подобных эпидемий, постоянное увеличение ролей в обществе приводят к росту потребности в игровой деятельности, дополнительной виртуальной, реальной, воображаемой реальности.

Ключевые слова:

Игра, виды игр, сущность игры, инстинкт, сюжет, социализация, адаптация, игровые технологии.

Abstract.

This article discusses the fundamentals of one of the most important forms of human activity—games—and discusses its significance today, its place and role in the gamification process, the philosophical, psychological, and pedagogical paradigms of games, and their significant influence from the educational process to business management and as a fundamental pillar of human relationships. Games, constantly in flux since the dawn of humanity, are becoming a significant activity, inherently a means of overcoming stress and depression, and also exerting psychodramatic and psychotherapeutic effects. The exponential growth of information flow, the blurring of the boundaries between facts and ideas, the emergence of digital natives in education, the emergence of COVID-19 and similar epidemics, and the ever-expanding roles in society are leading to a growing demand for gaming activities, additional virtual, real, and imaginary realities.

Keywords:

Play, types of play, essence of play, instinct, narrative, socialization, adaptation, game technologies.

Kirish. O'yin har qanday tirik mavjudot, jumladan, odamlar uchun ajralmas faoliyatdir. Hayvonlar va yosh bolalarda o'yin rivojlanishning instinktiv vositasi bo'lib xizmat qiladi,

muhim bilim va ko'nikmalarni egallaydi [1]. O'yin orqali muhim reflekslar mustahkamlanadi va o'ziga xos tajribalar orttiriladi. O'yin hayvonot olamida insoniyat paydo bo'lishidan ancha oldin paydo bo'lgan deb hisoblaniladi. Bugungi kunda ham ko'plab hayvonlarda turli xil o'ynoqi xatti-harakatlar kuzatilishi mumkin. Masalan, o'yin davomida mushukchalar ov paytida katta mushuklarning xulq-atvor xususiyatlarini modellashtiradilar. Insoniyat tarixdan avvalgi davrlardan beri o'yin bilan shug'ullanib kelgan. Zamonaviy bolalarning o'yinlari (masalan, o'yin uyi, bloklardan minora qurish va boshqalar) kattalarning harakatlarini nusxalaydi, har bir bola esa o'zining individual xususiyatlarini namoyon etadi. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yin eng muhim faoliyatdir. Inson o'yini - bu o'yinchi oldindan belgilangan stsenariy yoki algoritimga muvofiq harakat qilmaydigan, balki har safar yangicha tarzda harakat qiladigan maxsus ijodiy faoliyat turi [2]. Bundan tashqari, o'yin ko'pincha individual o'yin yondashuvlarining takrorlanishi bilan tavsiflanadi, bu esa o'yin ko'nikmalarini takomillashtirish va mustahkamlashga olib keladi. Pedagogik amaliyotda o'yin texnologiyalari maqsadlarga erishish uchun maxsus shart-sharoitlarni yaratishni, ixtisoslashgan o'yin voqeligini o'zining ichki qonunlari (rol o'yinlari, biznes o'yinlari, tashkiliy faoliyat o'yinlari va boshqalar) bilan simulyatsiya qilishni o'z ichiga oladi. Bu yerda talaba vaqtincha "o'zi emas", rolni o'z zimmasiga oladi va o'z impulslariga emas, balki tanlangan yoki tayinlangan rolga asoslanib harakat qiladi. Ta'lim texnologiyalari ensiklopediyasida o'yin "ijtimoiy tajribani qayta yaratish va o'zlashtirishga qaratilgan vaziyatlardagi faoliyat turi bo'lib, unda xulq-atvorni o'zini o'zi boshqarish rivojlanadi va takomillashtiriladi" deb ta'riflanadi [3].

Adabiyotlar tahlili va metodologiyasi. O'yin, keng ma'noda, mazmunli, samarasiz faoliyatning maxsus turi bo'lib, uning motivi asosan jarayonda, ma'lum bir natijada emas, balki xususiyatlar, fazilatlar va ko'nikmalarni rivojlantirishda yotadi. O'yin inson hayotining ajralmas qismidir. U ta'lim, mehnat va oilaviy faoliyatning ajralmas qismidir. Qizig'i shundaki, psixologiya o'yinni o'yin-ta'lim-ish ketma-ketligining muhim elementi (S.L. Rubinshteyn) va insoniyatning madaniy-tarixiy rivojlanishining bir qismi sifatida ko'rib chiqadi (L.S. Vygotskiy), E.D. Dynkinaning tadqiqotida ta'kidlanganidek o'yin odamlarga tug'ilishdan boshlab butun umri davomida hamroh bo'ladi. O'yinning asosiy xususiyatlari quyidagilardir [4]: xayoliy vaziyat; rolning mavjudligi; o'yin harakatlari; aniq natijalarning yo'qligi. Ko'pincha o'yin faoliyatining qo'shimcha xususiyatlari haqiqiy narsalar yoki tirik mavjudotlarni xayoliy narsalar bilan almashtirish, syujet yoki qoidalarning mavjudligi, xavfning mavjudligi yoki g'alaba qozonish imkoniyatini o'z ichiga olishi mumkin.

E.G. Pershina o'yinning asosiy funktsiyalarini ta'kidlaydi [5]: o'yin-kulgi; o'zini anglash; ijtimoiylashuv; kommunikativ funktsiya; rivojlanish (ta'lim); diagnostika (og'ishlarni aniqlash); tuzatuvchi (xulq-atvor modellariga ta'sir qilish). P.Druker o'yinga ta'rif berar ekan "Bu mazmunli, samarasiz faoliyat bo'lib, uning maqsadi natija emas, balki jarayondir" deydi [6]. S.L. Rubinstein, L.S. Vygotskiy, E.D. Dynkina esa inson hayotida o'yinning ahamiyati haqida "Bu hayotning ajralmas qismi bo'lib, ta'lim, ish va oilaviy faoliyatning bir qismidir" deydi. O'yinning belgilari haqida M.N.Dudin "Xayoliy vaziyat, rolning mavjudligi, o'yin harakatlari, aniq

natijalarning yo'qligi, qo'shimcha xususiyatlar (ob'ektlarni almashtirish, syujet, xavf)" degan fikrni olg'a suradi. O'yindan foydalanish jihatlari haqida Dey.Dj "U harbiy ishlar, pedagogika, psixologiya, vaziyatni loyihalash va boshqa sohalarida qo'llaniladi" deya ta'riflaydi

Natijalar va muhokama. "O'yin texnologiyalari" atamasi hozirgi kunda pedagogikada keng qo'llaniladi va qisman taniqli "o'yin asosida o'rganish" atamasini almashtiradi. Biroq, bizning fikrimizcha, oxirgi atama chuqurroq ma'noga ega. Shu bilan birga, o'qituvchilarning amaliy o'quv va metodik faoliyatida barcha turdagi o'yinlarni ularning pedagogik mazmuniga qarab tasniflash zarur. Boshqacha qilib aytganda, o'yin ta'lim jarayonida qo'llaniladigan vosita bo'lib xizmat qiladi, unga erishish oldindan belgilangan o'quv maqsadiga erishishni ta'minlaydigan o'quv maqsadi uchun poydevor yaratadi. Shunday qilib, o'quv o'yini ixtisoslashgan faoliyat sifatida o'zini o'qitish vositasi sifatida namoyon qiladi, uning asosiy pedagogik maqsadi harakatni o'rgatishdir. Pedagogika dargohlaridagi o'yinlar va simulyatsiyalar bo'yicha mavjud o'quv adabiyotlarida quyidagi atamalar keng qo'llaniladi: didaktik o'yinlar; o'quv o'yinlari; kompyuter va pedagogik o'yinlar. Bu o'yin turlarining barchasi "o'yinga asoslangan pedagogik texnologiyalar" umumiy tushunchasi bilan birlashtirilgan. Bu umumiy atama turli xil pedagogik o'yinlarni tashkil qilish uchun juda keng usul va texnikalar guruhini qamrab oladi. Shunday qilib, umuman o'yinlardan farqli o'laroq, pedagogik o'yin sezilarli farqga ega. U aniq belgilangan o'quv maqsadiga ega bo'lishi, aniq belgilanishi va vazifani tavsiflashi kerak bo'lgan aniq pedagogik natijaga erishishi kerak.

Ta'lim jarayonida o'yin elementlaridan foydalanishning ahamiyati beqiyos. Amerikalik mualliflar ta'lim o'yinlaridan foydalanishning ijobiy jihatlari sifatida quyidagilarni keltiradilar:

- o'yinlar mavhum o'rganishdan farqli o'laroq, tajriba orqali o'rganish imkoniyatini beradi;
- ular o'yin rahbarining tajribasi yoki ko'nikmalaridan mustaqil ravishda motivatsiya beradi (biz bunga to'liq qo'shilmaymiz);
- o'yinlar sezgi, muammolarni hal qilish qobiliyati va ijtimoiy xulq-atvorning tegishli turini tanlash qobiliyatini o'rgatadi; ular jarayonlar va hodisalarni faktik tushunishni, tavakkal qilishni va muqobil qaror qabul qilish strategiyalarini qo'llashni o'rgatadi;
- o'yinlar keyingi o'rganishni va individual muammolarni hal qilishni osonlashtiradi; o'yinchilar o'qituvchi sifatida harakat qilishadi - tengdoshlar bir-birlariga o'rgatishadi, lekin har biri o'z qobiliyatlari va ehtiyojlariga qarab turlicha o'rganadi.

Shu bilan birga, o'yin texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari bilan bir qatorda, o'yinlar ham ba'zi kamchiliklardan xoli emas. Bu, birinchi navbatda, o'qituvchilar ko'pincha simulyatsiyalar va o'yinlar bilan yetarlicha tanish emasliklari va shuning uchun ulardan foydalanishdan tortinishadi va bir qator muammolarni keltirib o'tishadi:

- Ular o'yinlarni vaqtni behuda sarflash deb bilishadi va talabalarni, masalan, yakuniy imtihonlarga yetarlicha tayyorlay olmasliklaridan qo'rqishadi;
- Ular o'quv dasturini o'rganish uchun vaqt yetishmasligi va o'yin bilan tanishish uchun vaqt yetarli emasligi haqida xabar berishadi;

- Ular o'yin mavzusi va mazmunini tanlashda muammolarga duch kelishadi va o'quv dasturining turli bo'limlari uchun ta'limiy o'yinlarning yetishmasligiga duch kelishadi.

Hulosa va takliflar. O'yinlarining afzalligi shundaki, ular o'qituvchilarga nisbatan qisqa vaqt ichida ko'pchilik o'yinchilarning bilimlarini sinab ko'rish va ularning tayyorgarlikdagi kamchiliklarini aniqlash imkonini beradi, bu esa an'anaviy usullar har doim ham erisha olmaydigan yutuqdir. Bundan tashqari, ta'lim maskani o'z bitiruvchilarini zamonaviy o'quv baholash vositalari va boshqa innovatsion o'qitish usullaridan foydalangan holda yangilangan o'quv dasturi bilan o'qitishning o'ziga xos xususiyatlariga tayyorlashi kerakligini yodda tutish muhimdir. O'yinga asoslangan o'qitish bunga erishishga yordam beradi, chunki o'yinga qiziqish va g'alaba qozonish istagi talabalarni duch keladigan muammolarni hal qilishning yangi, innovatsion usullari va imkoniyatlarini izlashga undaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Беляевский И.К. Маркетинговое исследование: информация анализ прогноз: учеб. пособие. - 2-е изд. - М.: ИНФРА-М, 2014. - 392 с.

2. Дынкина Е.Д. Геймификация, как инструмент повышения эффективности обучения персонала // Бизнес-образование в экономике знаний. - 2017. - №. 2 (7). - С. 51-57.

3. Игна О.Н. Имитационная (моделирующая) технология в профессиональной методической подготовке учителя иностранного языка // Вестн. Томского гос. пед. ун-та (TSPU Bulletin). 2011. Вып. 9 (111). С. 186-190.

4. Винокурова, В.О. Интернет-торговля. Способы доставки товаров / В.О. Винокурова // Актуальные вопросы экономических наук. — 2021. — № 52. — С. 69-75.

5. Першина Е.Г., Масленников П.В., Подзорова Г.А. Использование геймификации в управлении персоналом на предприятии // Управление экономическими системами: электронный научный журнал. - 2017. - №. 2 (96). - С. 10-50.

6. Дудин М.Н. Современные интерпретации теории экономических циклов Шумпетера-Кондратьева // Экономика и социум: современные модели развития. - 2017. - №. 17. - С. 5-17.

